

venen. (Enquesta d'Usos Lingüístics de Catalunya Nord 2015, amb la Direcció de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i el Conseil Départemental. Preparació de l'enquesta, mostra, qüestionari, protocol lingüístic d'aplicació del qüestionari, anàlisi de resultats, treball de camp: octubre-novembre 2015, explotació 2016, projecte d'enquesta lingüística pel Fenolhedés: 2017.)

No cal dir que prop de trenta anys de confiança i feines mútues, em fan avui proposar com a membre de la nostra institució Alà Baylac-Ferrer. Ha intervingut ja en el marc de l'IEC: ha col·laborat en moltes feines que han dirigit diversos membres de l'Institut.

Per les seues qualitats humanes, per la seua feina imparable i quotidiana —en curs i de futur, i contemplant la que ja ha fet— en el món de la catalanitat i la catalanística en general i en el marc geogràfic entre Albera i Corberes en especial, per les seues recerques novadores i permanents en el camp de la sociolingüística en aquell territori que tant en va faltat, us demani el vot per Alà Baylac-Ferrer.

Text llegit pel senyor Joan Peytaví Deixona en el Ple del dia 9 de maig de 2016

Joan Beltran i Cavaller

Joan Beltran i Cavaller va néixer a Tortosa el 1933. Deixeu-me dir-vos que estic molt content, em sento molt honorat i especialment còmode de participar en la presentació al ple de l'IEC de la candidatura a membre corresponent de la Secció Filològica del senyor Joan Beltran i Cavaller. Molt content i honorat perquè tinc l'oportunitat de parlar-vos d'una persona per qui sento un gran respecte intel·lectual i una gran estima personal. I especialment còmode perquè estic absolutament convençut de la idoneïtat del candidat per a ocupar una plaça de membre corresponent.

Atesa la relació perifèrica que Joan Beltran ha tingut amb el món acadèmic universitari, deixeu-me que us el situï. Ens hem de remuntar a l'any 2005. Va ser l'any de la meua incorporació a l'SF i se'm va encomanar l'organització de les jornades de l'SF a Morella, població de la qual era alcalde en aquells moments el senyor Ximo Puig, l'actual president de la Generalitat Valenciana. Joan Beltran va ser un dels ponents i ens va parlar amb mestria sobre llengua i variació. Acompanyat per Josep Panisello, encara em sembla veure la parella d'erudits tortosins caminar pels carrers costeruts de la població nord-valenciana. Un Josep Panisello, que era el seu company inseparable, que ja mostrava una fatiga que presagiava el final d'una vida que es va apagar l'any 2006. Una altra avinentesa de contacte amb l'IEC la va propiciar la presentació l'any 2010 de la seva obra en dos volums: *Vocabulari de cruïlla* (després m'hi referiré). I encara una altra, la seva companyia durant les Jornades de l'SF a Móra l'any 2014.

Joan Beltran professionalment ha estat un empleat de banca durant tota la seva vida laboral activa. Tanmateix, paral·lelament, entre els anys 1978 i 1990 va coordinar els cursos de reciclatge del professorat a les Terres de l'Ebre i entre 1982 i 1987 va fer de coordinador dels cursos de normalització lingüística, també a les Terres de l'Ebre.

Home discret i poc amant dels saraus socioacadèmics, ha tingut una projecció més aviat escassa. I malgrat tot, en els àmbits de la llengua, de la norma i del procés d'estandardització, és un referent ineludible, respectat i íntimament venerat. Aquest aïllament voluntari l'ha convertit en un treballador de fons, que ens ha ofert una sèrie de treballs d'una vàlua immensa. Una producció que mostra una dualitat que la fa especialment interessant, ja que combina la reflexió teòrica i la voluntat d'incidència social. Una obra, a més, molt vinculada a les tasques de l'SF. Del seu currículum, en destacaré quatre treballs:

— 1986. *L'estàndard occidental. Una proposta sobre l'estàndard català a les terres del darrer tram de l'Ebre*. És el treball que el va donar a conèixer.

— 2002. Els manuals *Cruïlla* i *Aïnes* (1.200 pàgines). Es tracta de llibres destinats, sobretot, al professorat (i també a l'alumnat) que havia de difondre la proposta de model territorial que va gestar el 1986. Va elaborar aquests manuals en coautoria amb Josep Panisello.

— 2010. *Vocabulari de cruïlla* (1.300 pàgines). Una *opus magna* compiladora del lèxic territorial amb presència escrita en un corpus assagístic i literari força important d'obres de l'àrea geogràfica tortosina.

— 2014. *Les preposicions per i per a*. És un llibre important, que incorpora elements nous d'anàlisi en el debat sobre aquesta variable morfosintàctica de la llengua catalana.

Joan Beltran i Cavaller també ha gaudit de reconeixements cívics i professionals importants: la Medalla de Plata del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya en reconeixement dels seus treballs sobre l'estàndard occidental (1992); el Premi Convit 2011, atorgat pels Serveis Lingüístics de Territoris de Parla Catalana; el Premi honorífic Lo Grifonet 2011, atorgat per Òmnium Cultural de les Terres de l'Ebre; el Premi d'Actuació Cívica 2011, atorgat per la fundació Lluís Carulla, i la Creu de Sant Jordi 2016 atorgada per la Generalitat de Catalunya.

I acabo amb un parell de reflexions de fons. Una seria que Joan Beltran ha estat una persona determinant a l'hora d'aportar rigor i criteri a un tema, el de l'estandardització a les Terres de l'Ebre, que quan s'aborda des de plantejaments tribals, resulta força conflictiu. A la zona ebreca, a les comarques de la diòcesi de Tortosa, aquest risc de conflicte hi era. Els plantejaments de Joan Beltran són inequívocament lleials a la doctrina de l'IEC. I l'aposta que ha defensat ha estat un model de base territorial, que explora el polimorfisme de la norma i el col·loca en una dinàmica convergent.

L'altra reflexió té com a referent el territori: les Terres de l'Ebre. Si el ple de l'IEC té a bé valorar positivament la incorporació de Joan Beltran com a membre corresponent, la notícia serà molt ben rebuda al territori. Com sabeu, es tracta d'una zona amb una autoestima deficitària, amb una percepció social de desatenció molt aguda. Llevat d'Artur Quintana (membre corresponent), des de la Franja, i de qui us parla (membre numerari), que abraça el territori des de l'administració valenciana, no hi ha cap més representant d'unes comarques interautonòmiques que, malgrat ser percebudes com a perifèriques, esdevenen l'epicentre de la comunitat lingüística. Estaria molt bé que la incorporació de Joan Beltran contribuís a emplenar aquest buit.

Text llegit pel senyor Miquel Àngel Pradilla en el Ple del dia 9 de maig de 2016